

Vážená Asociace poskytovatelů sociálních služeb,

my, níže podepsaní sociální pracovníci a pracovnice, pracovníci a pracovnice v sociálních službách a i lidé z řad veřejnosti, bychom se rádi ohradili proti rozhovoru otištěném v časopisu Sociální služby 1/2021, který vychází pod záštitou asociace.

V tomto rozhovoru s paní Jochovou z Aliance pro rodinu a panem Schneiderem z APSS ČR, vedeném šéfredaktorkou Ing. Cibulkovou a prezidentem asociace Ing. Horeckým, byl poskytnut prostor celkem čtyřem osobám, které zastávají konzervativní pohled na rodičovství a práva dětí, prosazují koncept tzv. tradiční rodiny a odmítají přiznat LGBTQI+ osobám stejná práva, jako mají cisheterosexuální páry. Rozhovor má zcela zjevně jednostranné vyznění, v textu padlo mnoho mýtů a nebyla zde dodržena ani základní novinářská etika vyváženosti a neutrality.

S přihlédnutím k tomu, že časopis se profiluje jako profesní, tedy určený pro sociální pracovníky a pracovnice, pracovníky a pracovnice v sociálních službách a odebírá ho snad většina sociálních služeb, domníváme se, že zde rozhodně nemá místo tento typ propagace spolků, jejichž pohledy jsou v rozporu s etickými principy nejen sociální práce. Odborný časopis určený pro odbornou veřejnost by měl respektovat zákonitosti metodologie vědy a neměl by dávat prostor názorům bez vědecké opory. O to více nás znepokojuje, že je v dnešní době takto nevyvážený text masově šířen k poskytovatelům sociálních služeb.

Ve své reakci, zveřejněné dříve než samotný tento dopis, píšete o svobodě slova. Ta spočívá v nepostižitelnosti kohokoliv za jakékoliv názory, nikoliv v tom, že by seriózní média měla publikovat nevyvážené rozhovory obsahující nepravdy, které ubližují. A to především těm nejzranitelnějším, tedy lidem, kteří potřebují naše služby. Píšete o respektu. Ten je pro nás významnou hodnotou a základním kamenem sociální práce. Projevit respekt identitě LGBTQI+ komunity spatřujeme i v tom, že na Vašich stránkách zveřejníte tento dopis, poskytující pro změnu náhled z opačné strany názorového spektra. To, že jej nazýváte současným mainstreamem, nepotlačuje důležitost vyváženosti novinářské práce.

V rozhovoru padlo mnoho zcela nepodložených informací, nepravd, polopravd a hoaxů bez toho, aby byl přítomen další pohled, který by mohl výroky doplnit či uvést na pravou míru, potažmo pohled opačný, který by v odborném časopise v rámci lidskoprávních záležitostí neměl za žádnou cenu chybět. Vydáváte tak na stránkách oficiálního časopisu největší tuzemské profesní organizace, zaštiťující sociální služby, pracovníky a pracovnice v sociálních službách či sociální pracovníky a pracovnice samotné, názory, které byly již nespočetněkrát vyvráceny, a jejichž prosazování u nás i ve světě prokazatelně poškozují nejen práva dětí a dospělých osob, ale i naše klienty a klientky, uživatele a uživatelky sociálních služeb.

V celém textu je dále pojem "aktivismus" používán v pejorativním vyznění. Rádi bychom připomněli, že nebýt aktivismu, společenské angažovanosti a dlouhotrvajícího boje za lidská práva pro všechny bez rozdílu barvy pleti, politického přesvědčení, pohlaví, genderu či sexuální orientace, žádné sociální služby by nemohly existovat, stejně tak jako sociální práce, neboť osoby s jakýmkoliv sociálním či zdravotním znevýhodněním by byly odsunuty na okraj společnosti, či jiným způsobem vytěsňeny mimo společnost jako takovou.

Aktivity spolku Aliance pro rodinu jsou zaměřeny, dle našeho názoru, proti LGBTQI+ osobám, na potlačení hnutí na jejich podporu a snah o jejich zrovnoprávnění. Je ironické, že v tom samém čísle časopisu věnujete placený reklamní prostor metodickým materiálům k podpoře LGBTQI+ klientely, když je zároveň hlavní rozhovor časopisu zaměřen proti podpoře, pochopení a přijetí lidí, kteří se hlásí k menšinovému genderu či menšinové sexuální orientaci.

Nyní ke konkrétním pasážím, ke kterým máme zásadní výhrady a rádi bychom je uvedli na pravou míru:

- „Po druhé světové válce se zde začal budovat předstupeň komunismu, tzv. reálný socialismus. A už zde se z marxistických myšlenek začalo realizovat tzv. zrovnoprávnění žen a mužů.“ (Jochová)
- „Západní státy neprošly krvavou zkušeností budování reálného socialismu, a tak tam některé myšlenky, jejichž realizace se krvavě uskutečňovala za železnou oponou, přežily a upravily se do lákavých podob ochrany lidských práv, radikálního feminismu a genderových studií.“ (Jochová)

Nepokládáme za šťastné a vhodné bez jakéhokoliv doplňujícího nebo vysvětlujícího komentáře nechat v argumentační rovině srovnání totalitních zločinů k evoluci ve vnímání lidských práv, která jsou základem etiky, nedílné součástí sociální práce.

- „I náš právní systém jasně vnímá, že manželství je hlavně o dětech, a to, že existují bezdětné páry, účel manželství nijak neumenšuje. (...) Svazek osob stejného pohlaví nemůže nikdy naplnit tento základní účel manželství (...) Domníváme se, že se redefinicí manželství oslabuje, ba přímo znehodnocuje význam rodičovství.“ (Jochová)

Pokud bezdětnost význam manželství neumenšuje, tak potom jej homosexuální páry pohodlně zvládají naplnit. Máme za to, že naše společnost je natolik vyspělá, aby byla schopna přijmout fakt, že i osoby stejného pohlaví mohou být garantem přiměřeného/dostatečného prostředí pro výchovu dítěte/děti. Stejně tak, jako že pojem „manželství“ je natolik široký, aby byl schopen pojmut [svazky osob stejného pohlaví](#).

Páry stejného pohlaví v ČR vychovávají řádově tisíce dětí. Nikdo snad nemůže popřít, že je pro vývoj dítěte nesrovnatelně vhodnější rodinná péče oproti ústavní; [sociální práce by se jich proto měla naopak zastat](#) a vytvářet pro ně podporu, ne se připojit k jejich společenské stigmatizaci. Není důkaz, že by ideálním rodičovským párem byla genderová kombinace muže a ženy, že ideálním rodinným uspořádáním ve vztahu k prospěchu dětí je výchova v rámci institucionalizovaného manželství matky a otce. Rodiny, kde děti opravdu prospívaly nejlépe, se bez ohledu na uspořádání vyznačovaly nepřítomností konfliktů, vysokou mírou spolupráce, důvěrou a soudržností, vřelostí a péčí, vysokou mírou sociálních spojení a podpory (zpracováno podle Procházka, 2014).

Abychom citovali stanovisko českých odborníků: „Nehledě na to, že v ČR jsou již dnes tisíce dětí vyrůstající jen s jedním rodičem, panuje v odborné komunitě shoda na tom, že sexuální orientace nemá žádný vliv na schopnost být dobrým rodičem. Existují desítky výzkumů, které toto potvrzují. Obavy o nedostatek mužských či ženských vzorů jsou neopodstatněné, variant výchovy dětí je již dnes mnoho a žádný z modelů nevede automaticky dítě k patologickému vývoji nebo jakékoliv dysfunkci. Klíčové pro zdravý vývoj dítěte je, aby mělo rodiče, kteří ho milují, věnují se mu a zároveň dokáží řešit problémy a jsou si vzájemně oporou.“ ([Mertin, Kozubík a spol., 2019](#))

- „Došlo ke změně obsahu školního vyučování, pohlaví přestává být jasnou biologickou kategorií, nahrazuje se pojmem gender, který si každý může vybrat podle toho, jak se cítí, a to už se toleruje i u dětí. Umíte si představit, jaký to zanechává zmatek v nastávající mladé generaci? Co z nich vyroste?“ (Jochová)
- „My se prostřednictvím rodičů setkali s touto diagnózou [problematikou transgender osob, pozn. aut.] už v první třídě jedné české základní školy, od té doby se o tuto problematiku intenzivně zajímáme. (...) Po stanovení tzv. genderové dysforie se už i nedospělým dětem podávají tzv. blokátory puberty, aby je pak mohli snáze „předělat“ na opačné pohlaví. Je to obrovské zvrstvení na dětech a zároveň obrovský byznys pro všechny možné výrobce těch blokátorů a následně hormonů, neboť si tím vyrábějí doživotní uživatele.“ (Jochová)

Zde se pozastavujeme nad tím, co již bylo v různých obměnách použito jako jedna z hlavních příčin vzniku tohoto otevřeného dopisu – poskytnutí prostoru pro bujení nepravdivých informací. V době,

kdy na národní úrovni ([Ministerstvo vnitra](#)) a evropské (Evropská rada) vznikají doporučení v boji proti zavádějícím tvrzením, tzv. „dezinformacím“, které jsou způsobilé zapříčinit hmatatelné škody ve veřejném prostoru, necháváme v profesně/odborně zaměřeném periodiku místo pro otištění tezí, nemajících oporu v ověřitelných zdrojích informací. Podobný způsob vystupování je např. Nekolou a spol. označováno za „ukvapené zobecňování“ (Analýza a tvorba veřejných politik, Slon 2007).

Dohnáno ad absurdum bychom tak mohli pokládat zdánlivě seriózní otázku, jestli např. i taková rakovina prostaty není náhodou byznysem urologů a farmaceutických firem, když pacientům podávají blokátory androgenů? Nemluvě o faktu, že gender a biologické pohlaví nemohou být ani jako termíny v odborném časopisu zaměňovány, jedná se o dva různé pojmy.

Extrémně negativní vliv genderové dysforie na psychické zdraví dětí a teenagerů je [vědecky prokázáný](#), stejně jako vliv dostupnosti tranzice a [přijetí společnosti](#) na incidenci sebevražd mladých LGBTQI+ lidí. Lidé, kterým byla v mládí tranzice z nějakého důvodu znemožněna, bojují s vlastní identitou i dospělosti, trpí depresemi, závislostmi a dalšími psychickými obtížemi. Rádi bychom se odkázali mj. na „Doporučený postupu pro sexuology v péči o transsexuální pacienty“ / „Doporučený postup péče o děti a dospívající s poruchami pohlavní identity“ od Sexuologické společnosti ČLS JEP.

- „*Homosexuální páry ale často zaměňují lásku k dítěti za právo na dítě, dělají z něho obchodní artikl, zvláště pokud využívají náhradního mateřství, což je pro páry gayů v podstatě jediný způsob, jak k dítěti přijít.*“ (Jochová)
- „*V USA dokonce vznikla organizace dětí, které takto vznikly (...) V podstatě obviňují systém a aktivisty, že dopustili, aby byly upřednostněny touhy dospělých na úkor bezbranných dětí.*“ (Jochová)

Vyjadřujeme své znepokojení nad tím, co tímto rozhovorem časopis vysílá odborné/laické veřejnosti za signál. Pokládáme si otázku, co mělo být vyústěním/posláním/nosným tématem rozhovoru? V sociálních službách jej vnímáme v obecné rovině ve formě respektu k odlišnostem klientů a klientek/uživatelů a uživatelék (nejen na základě barvy pleti, náboženského vyznání, politického přesvědčení, ale také sexuální orientace). Zveřejněný rozhovor však dle našeho názoru nastoluje přesvědčení, že zde máme občany „druhé kategorie“, což je zjevné na straně paní Jochové ve chvílích, kdy je kladena reprodukční funkce na roveň té výchovné, kdy jsou stejnopohlavní páry osočovány z toho, že dítě je pro ně jakýmsi abstraktním obchodním artiklem, což považujeme za neetickou stigmatizaci. Na straně pana Schneidera přesvědčení, že „dítě především potřebuje otce a matku“ vytváří dojem, že pouze tzv. tradiční rodina“ (což v představách zpovídaných respondentů je zřejmě pouze otec – cis muž a matka – cis žena) je schopna zajistit přiměřený/zdravý rozvoj dítěte. Pokud jde o argument, že v rodině stejnopohlavních párů nemůže být naplněna role otce/matky, tak už Thorová (2015) ve své publikaci tuto argumentaci vyvrátila. Uvádí, že role otce je u stejnopohlavních párů zastoupena více než u rodiče samoživitele, který o své dítě pečovat plnohodnotně může.

O tom, že výchova dětí v homosexuálních párech probíhá standardním způsobem, hovoří dále například psycholožka [Olga Trampotová](#) nebo [Mgr. Jan Vojtko](#), který se zabývá mimo jiné i párovou terapií. Jediné, v čem vidí nebezpečí, jsou z jeho pohledu reakce okolí. Výroky k této problematice, které zazněly od paní Jochové, negativní nahlížení na rodiny se stejnopohlavními rodiči posilují a vytváří stigma, které není opodstatněné – naopak prohlubuje neoprávněné napětí.

Aby bylo možné lépe chápat podstatu našeho dopisu, dovolíme si část argumentace konfrontovat s vývojem tématu v jiné zemi. Problematika náhradního mateřství je taktéž např. ve Spojených státech běžným institutem využívaným jak stejnopohlavními páry, tak i těmi heterosexuálními, které nemohou počít dítě ze zdravotních či jiných důvodů, stejně jako je i u nás běžné osvojení či pěstounství dítěte.

A ve chvíli, kdy budou i stejnopohlavní páry moci v ČR využívat těchto způsobů, nebudou již tlačeni k využívání náhradního mateřství.

- „Podle LGBT aktivistů nemůže být sexuální orientace ovlivněna tím, že ho vychovávají dva homosexuálové. Současně podle genderových teorií si pohlaví (ve smyslu genderu) můžeme vybrat. To by však popíralo tvrzení LGBT komunity.“ (redaktorka Cibulková)

Toto je naprosto zavádějící, sugestivně položená otázka, hrubě za hranou novinářské etiky a rozhodně absolutně nevhodná do časopisu, který se chce tvářit odborně. Musíme taktéž poukázat na fakt, že sexuální orientace, gender a pohlaví jsou tři zcela odlišné věci, nemluvě o faktu, že se tento argument sám vyvrací, neboť i dítě z heterosexuální rodiny může být homosexuál. Sexuální orientace je spektrum, nikoliv polární hodnota, a přestože ji člověk během života může zkoumat a objevovat, není ovlivněná prostředím – je geneticky podmíněná. Genderovou identitu si nemůžeme vybrat, protože je stejně vrozená, jako sexuální a romantická orientace, ale nemusí odpovídat biologickému pohlaví určenému po narození. Základním pravidlem tedy není to, že si člověk „vybírá gender“, nýbrž respekt k jeho identitě, genderu, se kterým se identifikuje.

- „Vědecké bádání v těchto věcech je tak zoufale zpolitizované, že pokud někomu vycházejí jiné závěry, než se hodí této aktivistické komunitě lidí, nenechají na svých oponentech nit suchou.“ (Jochová)

V této citaci spatřujeme praktický příklad nálepkování – paní Jochová zde označuje skupinu lidí a přiřazuje jim konkrétní charakteristiky chování – diskvalifikuje tak jakoukoliv další diskuzi. Nepřipouští možnost, že by tak prostě být nemuselo, a obviňuje názorové oponenty z protiprávního ovlivňování výzkumů. To vše za negativní konotace, kterou přiřazuje pojmu “aktivismus”.

- „V současnosti se v důsledku politického tlaku dělá všechno proto, aby se popřel vliv prostředí a společnosti na vývoj sexuální orientace, hranice mezi “mužstvím” a “ženstvím” se rozmlžují, což způsobuje narůstání sexuálního zmatku dospívajících ohledně sexuální orientace.“ (prezident APSS ČR Horecký)

Vyznění úvodu k bonusové otázce prezidenta Asociace pokládáme za argumentační faul. Tvrzení o politickém tlaku není doloženo odkazem na konkrétní případ, čímž se vytváří dojem, že se jedná o obecně platný fakt. Ing. Horecký se tím dopustil zneužití mediálního prostoru v “podřízeném” médiu k propagaci vlastního názoru. K věcné stránce – neexistuje žádný prokazatelný vliv prostředí na sexuální orientaci; sexuální orientace je vrozená. Naopak kupř. [studie publikovaná v Journal of Sex Research \(Kaestle, 2019\)](#) vyvozuje něco naprosto odlišného, než co naznačují argumenty obou aktérů rozhovoru. Je to populární tvrzení podporující morální paniku, ale neodpovídá reálným zkušenostem odborné veřejnosti, která s mladými pracuje – je přirozené sexuální a romantickou orientaci v dospívání řešit a je to obtížné v heteronormativní společnosti, kde je jinakost stigmatizována. I tento dotaz implicitně podsouvá, že na neheterosexuální orientaci je něco špatného.

Věříme tomu, že se najde prostor k otištění našeho dopisu na stránkách časopisu Sociální služby tak, aby se dostal ke slovu také opačný pohled na uvedenou problematiku. Stejně tak, jako tomu bylo u výše citovaných výroků.

S pozdravem,

Bc. Michaela Nepejchalová, sociální pracovnice

Mgr. Jiří Novák, DiS., sociální pracovník

MUDr. Martin Morong, lékař a výzkumný pracovník

Mgr. art. Ondřej Moučka, předseda spolku OLLOVE z. s.

Petr Konečný, DiS., sociální pracovník
Mgr. Jan Vojtko, terapeut a spisovatel
PhDr. Kateřina Thorová, Ph.D., psychologka
Ing. Magdalena Šubrť Thorová, ředitelka Národního ústavu pro autismus, z. ú. (NAUTIS)
Bc. Teodor Brzák, sociální pracovník
Tomáš Mottl, zdravotní sestra
Bc. Anna Charvátová, sociální pracovnice
Bc. Kateřina Matušíková, DiS., sociální pracovnice
Mgr. Jiří Procházka, tajemník Asociace manželských a rodinných poradců ČR, z.s.
JUDr. Lucie Hrdá, advokátka
Mgr. Katarína Durkáčová, psychoterapeutka a psychologka
Mgr. Adéla Šípová, senátorka a advokátka
Bc. Natálie Špičková, sociální pracovnice
Mgr. Dagmar Lavrenčíková, Pečovatelská služba Rokytnice v Orlických horách
Georgia Hejduková, studentka a aktivistka
Bc. Michaela Švarcová, studentka a specialistka na diverzitu a vzdělávání v korporaci
Matouš Vrána, student chemie pro medicínské aplikace
Dominika Sedláčková, studentka religionistiky
Karolina Konečná, studentka práv
Mgr. Eva Horáková, zdravotní sestra a zastupitelka hl. města Prahy
Mgr. Ondřej Čalovka, sociální pracovník, adiktolog
Mgr. Gabriela Fatková, Ph.D., odborná asistentka VŠ
Mgr. Jana Šatánková, sociální pracovnice
Mgr. Dana Kumpánová, sociální pracovnice
Bc. Eliška Fuksová, studentka zoologie
Bc. Tomáš Mikuška, výrobní inženýr, tradiční manžel a otec
Bc. Jana Logrová, sociální pracovnice a studentka
Ing. Vendula Pohlová, sociální pracovnice
Bc. Pavla Neuwirthová, studentka sociální práce
Aneta Ečeková-Maršálová, radní městské části
Bc. Václav Mráz, odborný pracovník evropského výzkumného centra
Vojtěch Hála, středoškolský učitel
Valerie Plevová, pracovnice v sociálních službách
Michaela Berkovičová, pracovnice v sociálních službách

Alice Dix, Marketing & Content Partner

Bc. Mikoláš Opletal, sociální pracovník

Bc. Anna Kupcová, PR v sociálních službách

Mgr. Petra Vytejčková, advokátka

Františka Jirousová, Ph.D., spisovatelka

Petr Eisner, ředitel Unie Sexuálních důvěrníků ČR, Nebud' na nule, z.s.

Mgr. Miroslav Šubrt, psycholog

Mgr. Monika Hillebrandová, ředitelka azylového domu

Radka Janebová, sociální pracovnice, odborná asistentka na VŠ

Mgr. Ivana Velčovská, vysokoškolská odborná pracovnice, Sociologický ústav AV ČR

Mgr. Kateřina Nováková, psycholožka

Mgr. Kateřina Fumferová, právnička v sociální službě OSP, SAS a TP v Poradně pro občanství/občanská a lidská práva z.s.

Jana Valdřová, Ph.D., lingvistka

Milan Brož, bezpečnostní pracovník

Iva Baslarová, vysokoškolská učitelka

Kristýna Burdychová

Hana Grygarová, studentka psychologie, členka poradního orgánu pro práva lidí s postižením, trance DJ

Ágnes Němečková, sociální pracovnice, konzultant pro rodiče

Petr Klásek, pracovník v sociálních službách

Mgr. Pavla Svobodová, sociální pracovnice

Tereza Baudišová, DiS., sociální pracovnice

Lukáš Děkanovský, student

Bc. Lenka Strouhalová, sociální pracovnice

Claire Klingenberg, předsedkyně Evropské rady skeptických organizací

Mgr. et Mgr. Klára Vožechová, psycholožka a terapeutka

Blanka Kissová, kulturní antropoložka

Jan Pospíchal, student

Laura Henderson, arteterapeutka a výzkumná pracovnice

Mgr. Hana Šimáčková, předsedkyně spolku NEBUĎ NA NULE, z.s. - unie sexuálních důvěrníků České republiky

Mgr. Tereza Dvořáková, terénní aktivizační pracovnice a pedagožka

Mgr. Karolína Žitková, sociální pracovnice

Mgr. Barbora Mendlová, terénní aktivizační pracovnice

Bc. Jakub Sachr, vedoucí soc. služeb

Bc. Alena Hajšmanová, sociální pracovnice

Mgr. Kateřina Trčková, terénní aktivizační pracovnice

Mgr. Taťána Vacovská, administrativní pracovnice v NNO

Mgr. Jakub Chabr, terénní aktivizační pracovník a PR pracovník

Lukáš Bronec, pracovník v sociálních službách, student Univerzity Hradec Králové - Ústav sociální práce při FF

Mgr. Nina Mertová, vedoucí sociálních služeb

Terézia Holcová, pracovnice v sociálních službách a studentka FF UHK, obor Sociální práce v preventivních službách

Mgr. Iva Peterková, projektová manažerka proFem - centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, o.p.s.

Eva Michálková, projektová manažerka

MgA. Bc. Dominika Hrbková, kameramanka a střihačka

Mgr. Bc. Petr Pavlíček, sociální pracovník

Kateřina Žďárská, pracovnice v sociálních službách, studentka Univerzity Hradec Králové – Ústav sociální práce FF

Magdaléna Erdingerová, pracovnice v sociálních službách, studentka sociální práce

Barbora Alexandrová, kontaktní pracovnice

Tereza Frintová DiS., student FF UHK

Mgr. Štěpán Hejzlar, vedoucí sociálních služeb

Lukáš Gilányi, sociální pracovník

Bc. Šimon Plecháček, vedoucí služby odborné sociální poradenství, sociální pracovník

RNDr. Michal Pitoňák, Ph.D., výzkumný pracovník

Mgr. Lenka Bittmannová, speciální pedagog a terapeut

PhDr. Mgr. Josef Vošmik, sociální pracovník, koordinátor, lektor

Mgr. Kateřina Šulcová, ředitelka domova se zvláštním režimem

Mgr. Jakub Kaláb, software developer

Dan Nepejchal, web developer

Otevřený dopis je online k dispozici zde: http://otevreny-dopis-apss.cz/?fbclid=IwAR017fHQ9kCSqxZ1TJqQYnBvEdDytmJiP4ukxWk5_vEM-TAIqAxOhJ7eFM (pozn. red.).